بسم الله الرحمن الرحيم

Human Rights Commission of the Maldives
Male'
Republic of Maldives

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: PR - 02/2017

ނޫސްބަޔާން

ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ދުވަސް 2017

ފުރިހަމަ ސިއްޙަތަކީ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އިންސާނުންނަށް ދެއްވާފައިވާ އެންމެ އަގުބޮޑު އެއް ނިޢުމަތެވެ. މި ދުވަސް ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ފާހަގަކުރަމުންދާއިރު، މިދުވަސްވަރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުރައްކާތެރި ބަލިމަޑުކަމެއް ފެތުރި، ސިއްޙީ ހާލަތު ނާޒުކު ވައްތަރަކަށް ހިނގައިދާނެކަމުގެ ބިރުވެރިކަން އުފެދިފައިވާ ދަނޑިވަޅެކެވެ. އެހެންކަމުން މި ބަލިމަޑުކަމުން އަރައިގަނެ، އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި އާންމު ފަރުދުން ގުޅިގެން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ފާހަގަކުރަމެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ފުރިހަމަ ސިއްޙަތެއްގައި ހުރުމަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންކަން ފަހިވުމަކީ ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެކި މުޢާހަދާތަކުގައި، ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތެއްގައި ދެމިހުރުމުގެ ޙައްޤު ރައްޔިތުންނަށް ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދީ، ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ މަޤްސަދަކީ އެއިރެއްގައި ދުނިޔޭގައި އެންމެބޮޑަށް ބޮޑު އެކި ބަލިތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބާރުއަޅައި، ޢާލަމީއާއި ޤައުމީ ފެންވަރުގައި މިފަދަ ބަލިތަކާ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމެވެ. މިގޮތުން، މި އަހަރަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސްލޯގަނަކީ “Depression-let’s talk about it” ("ޑިޕްރެޝަން - އާދޭބަ ވާހަކަދައްކަމާ") އެވެ.

ޑިޕްރެޝަނަކީ މިއަދު ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުން 300 މިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކު ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ކަމަކަށްވާއިރު، މިއީ ވަކި އުމުރުފުރައް، ވަކި ޖިންސެއް، ވަކި ދީނެއް ނުވަތަ ވަކި ޤައުމަކަށް ޚާއްޞަވެގެން ނޫން ކޮންމެ މީހަކަށް ކުރިމަތިވެދާނެކަމެކެވެ. އަދި މިއީ އެހެނިހެން ބަލިތަކަށްވެސް މަގުފަހިވެ، އާންމު ދިރިއުޅުމުގައި ކޮންމެ ދުވަހަކު ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރަސްއެޅި، އާއިލާތަކާއި، އެކުވެރިންނާއި، މުޖުތަމަޢުތަކާއި، މަސައްކަތު މާޙައުލުތަކުންވެސް އެކަހެރިވާންޖެހެނީއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ކުޑަކުޑަ މުޖުތަމަޢުގައިވެސް މިބަލި ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ގިނަ ފަރާތްތަކެއް ދިރިއުޅޭކަމާއި، މިކަމުގެ ސަބަބުން ހިތާމަވެރި ހާދިސާތައް މަދުން ނަމަވެސް ހިނގަމުންދާކަން ފާހަގަކުރަން، އެކަން ބަލައިގަނެގެން އެފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނޭޝަނަލް މެންޓަލް ހެލްތް ޕޮލިސީ-ޑްރާފްޓް 2014 ގައިވާ ގޮތުން، ޑިޕްރެޝަނަށް މީހުން ހުށަހެޅުމަށް ދިމާވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ގެވެށިއަނިޔާއާއި، ކުޑަކުދިންނަށްކުރާ އަނިޔާއާއި، އާއިލާ ރޫޅުމާއި، ބަލިވުމާއި ހަޔާތުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި، ވަޒީފާ ނުލިބުމާ އަދި އިޤްތިޞާދީ ދަތިކަން ހުރުން ހިމެނެއެވެ. ވޯލްޑް ހެލްތް އޯގަނައިޒޭޝަން (ޑަބްލިޔު.އެޗް.އޯ) ގެ "ޑިޕްރެޝަން އެންޑް އަދަރ ކޮމަން މެންޓަލް ޑިސްއޯޑަރސް-ގްލޯބަލް ހެލްތް އެސްޓިމޭޓްސް 2017" ގައި ހާމަކޮށްދީފައިވާ ގޮތުން، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ 3.7 އިންސައްތަ މީހުންނަކީ ޑިޕްރެޝަންއަށް ފަރުވާ ހޯދާފައިވާ މީހުންނެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން 2016 ވަނަ އަހަރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު އެންމެ ގިނަ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ 3 ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތުގައި ދިރިހުރުމުގެ ހައްޤާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ހިމެނޭކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެގޮތުން، ސިއްޙީ ހިދުމަތުގެ މަރުކަޒުތަކުގެ މައްސަލަތަކާއި، ޖަލުތަކުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭ ސިއްޙީ ފަރުވާއާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކާއި އަދި ސިއްޙީ ހިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

އެހެންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުން [illegible] ނިޒާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް، ވަކި އިންތިޒާމުތަކެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދައުލަތަށް އިލްތިމާސްކުރަމެވެ. އަދި ސިއްޙީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން، މިހާރު އުނދަގޫވެފައިވާ [illegible] ހުރިހާ ޚިދުމަތުގެ [illegible] ބާރުކޮށް، ކަމުގެ ނަޒާހަތުކަމާއި [illegible] ޚިދުމަތެއް [illegible] އެކުލަވާލައި، ހަރުދަނާ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއްގެ ދަށުން މި [illegible] މަސްއޫލިއްޔަތު [illegible] ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް އިލްތިމާސްކުރަމެވެ. މިގޮތުން ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ނަފްސާނީ [illegible] މިކަމާގުޅޭ ޢާންމުންގެ [illegible] އިލްތިމާސްކުރަމެވެ.

10 ރަޖަބު 1438
7 އޭޕްރީލް 2017